

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมของสุกรไทย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(A Study on Factors Affecting the Conservation of Genetic Resource of Thai Pigs in the
Northeast)

รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ชาญ ฌ ลำปาง
สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
ที่มีผลต่อการเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทยในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการ
อนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมสุกรพันธุ์ไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิค
การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจาก 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านบงคำ จังหวัดนครพนม บ้านกวนบูน จังหวัด
สกลนคร และบ้านหนองแสง จังหวัดขอนแก่น และเก็บข้อมูลประกอบอื่นๆ จากอีกหลายหมู่บ้านใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลจากการศึกษาระบบเกษตรนิเวศน์และการเลี้ยงสุกรของทั้ง 3 หมู่บ้านพบว่า
ปัจจัยที่เอื้อต่อการอนุรักษ์สุกรพันธุ์ไทยได้แก่ (1) ความชอบของชาวบ้าน โดยที่การเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทย
จะเริ่มจากความชอบหรือความสนใจของชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการมีประสบการณ์หรือ
เห็นคนอื่นเลี้ยงแล้วเห็นว่าดีจึงอยากเลี้ยงบ้าง (2) ตลาดรองรับ โดยพบว่าในแหล่งที่มีความต้องการสุกร
พันธุ์ไทยสูงชาวบ้านก็จะนิยมที่จะเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทยกันมาก และ (3) แหล่งอาหารราคาถูก เนื่องจาก
สุกรพันธุ์ไทยมีราคาขายต่ำกว่าสุกรพันธุ์ต่างประเทศดังนั้นจึงจำเป็นต้องลดต้นทุนผลิตลงให้ได้มากที่สุด
ซึ่งต้นทุนที่มากที่สุดในการผลิตสุกรคือค่าอาหาร ดังนั้นหากชาวบ้านสามารถหาอาหารราคาถูกมาเลี้ยง
สุกรได้ก็จะมีผลต่อการเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทยกันมากขึ้น ส่วนปัจจัยที่เป็นผลเสียต่อการอนุรักษ์สุกรพันธุ์ไทย ได้แก่
นโยบายของหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐที่ขัดขวางการเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทย เช่น นโยบายการส่งเสริมให้
ชาวบ้านเลี้ยงสุกรพันธุ์ต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งสุกรพันธุ์จีนที่มีสีดำคล้ายกับสุกรพันธุ์ไทยทำให้
เกิดการแข่งขันโดยตรงกับสุกรพันธุ์ไทยในตลาดที่ผู้ซื้อนำสุกรไปใช้ในพิธีกรรมที่ต้องใช้สุกรสีดำ

ผลจากการศึกษาทำให้ได้แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการอนุรักษ์สุกรพันธุ์ไทยในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือคือ (1) กรมปศุสัตว์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการอนุรักษ์พันธุ์
สุกรไทยและต้องหามาตรการ ป้องกันไม่ให้เกิดการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรพันธุ์ต่างประเทศไปขัดขวาง
การอนุรักษ์สุกรพันธุ์ไทย (2) สำรวจแหล่งเลี้ยงและจำนวนสุกรพันธุ์ไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เป็นประจำทุกปีเพื่อเฝ้าระวังติดตามการเปลี่ยนแปลงและการวางแผนอนุรักษ์ได้อย่างเหมาะสมและทัน
สถานการณ์ (3) หาทางส่งเสริมให้ชาวบ้านในแหล่งที่มีปัจจัยเหมาะสมเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทยเพื่อเป็นแหล่งรายได้
(4) ประชาสัมพันธ์ให้สังคมเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สุกรพันธุ์ไทย เพื่อเป็นการเปิดตลาดสำหรับ
ผลผลิตของผู้เลี้ยงสุกรพันธุ์ไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

การที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้านเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทยกันอย่างยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องวิจัยหารูปแบบการเลี้ยงที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรพันธุ์ไทยที่จำเป็น เช่น ชนิดและปริมาณของอาหารตามธรรมชาติต่างๆ ที่ชาวบ้านจะมาเลี้ยงสุกรได้ การเตรียมอาหารสุกรที่ใช้พลังงานต่ำแต่ให้สุกรได้รับอาหาร พอเพียงพอต่อการดำรงชีวิตและการให้ผลผลิตการจัดการต่างๆ ที่เหมาะสม แนวทางการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ การตลาดใหม่ๆ สำหรับผลผลิตที่ได้ เป็นต้น

Abstract

The objectives of this research were to study certain socio-economic and cultural factors affecting the raising of Thai indigenous pigs in rural areas in the Northeast of Thailand, and to find recommendations for the conservation of those pigs. Three villages in the Northeast, namely, Ban Bongkam in Nakhon Phanom province; Ban Guanbun in Sakon Nakhon province, and Ban Nongsaeng in Khon Kaen province were selected as the main study sites. Supporting data were also collected from several other villages. The Semi-Structured Interviewing techniques was used in collecting the data. The results from studying the agro-ecosystems and pig raisings of the 3 villages showed that the factors that supported the conservation of Thai indigenous pigs were: (1) Preference of the villages toward the raising of Thai indigenous pigs. This mainly due to their own experience or from observation of their neighbors' successes. (2) Market for the pigs. It was found that in areas where Thai pigs were in high demand, villager were eager to raise Thai pigs without much encouragement. (3) Availability of cheap sources of feedstuff. Since Thai pigs sell prices were less than those of exotic crossbred pigs, it was important to reduce the cost of production as much as possible. The major portion of the cost was feed cost. Thus, the villagers would be able to raise more pigs if they could find cheap sources of feedstuff for their pigs. Certain governmental agencies' policies were found to adversely affect conservation of Thai pigs. For example, the policy in promotion of exotic breed pigs in rural areas. This especially true with the Chinese breeds that had black body color competed directly with Thai pigs in the black pigs market.

The recommendations for conservation of Thai indigenous pigs in the Northeast of Thailand are: (1) The Department of Livestock Development and other related agencies must have a clear policy in conservation of Thai pigs and must find the measure to prevent the exotic pigs breeds promotion policy from interfering the conservation of Thai pigs. (2) The raising locations and numbers of Thai pigs in the Northeast should be surveyed annually in order to monitor the changing and to plan the conservation appropriately. (3) Should promote Thai pigs raising as a source of income for the villagers in areas that have factors favoring the raising.(4) Should promote the public awareness of the importance of conservation of Thai pigs in order to widen the market of Thai pigs.

In order to make the promote of Thai pigs raising among villagers sustainable, researches should be done to find the more appropriate raising method. Moreover, it is necessary to study various basic information concerning Thai pigs raising such as kinds and a mount of natural feedstuff that are used by the villagers to feed their pigs, preparation methods of feeds that consume less energy but provide enough nutrients for maintenance and production of the pigs, the appropriate management practices, the utilization of the products, new market for the products, etc.